

[Ib Thyregod.]

ringsordningen, dels ved det, boligministeren var inde på, og som måske yderligere kan udbygges, nemlig ved at give den ejer, der giver tilladelse til et bytte, en særlig favør i lejemæssig henseende. Man må huske på, at der ofte i sådanne tilfælde kommer adskilligt flere børn ind i lejligheden, hvilket kan give ekstra slid på ejendommen og på lejlighederne, og at det derfor kan være rimeligt at tilgodese ejeren i forbindelse med en sådan bytning. Vi havde i forbindelse med omsforliget en sådan mulighed, idet vi i sin tid gennemførte, at der ved lejer-skifte kunne ske en lejeforhøjelse på 25 pct. af 1939-lejen. Boligministeren har været inde på det samme synspunkt i denne forbindelse; men jeg mener, at dette måske kan udbygges nærmere.

Endelig vil jeg lige nævne, at der er et specielt problem, som er vigtigt, men som ikke er omtalt i dette lovforslag. Det drejer sig om butikslokaler, for hvilke der ikke hæves afståelsesret, og hvortil der kan være knyttet betydelige erhvervsmæssige interesser. Det er et spørgsmål, som nok må tages op i anden forbindelse.

Skovmand: Så længe der ikke eksisterer et frit boligmarked, må man benytte sig af de muligheder, der foreligger, for at skabe den bedst mulige udnyttelse af boligmassen, og en af de mest nærliggende muligheder er netop bytning af lejligheder. Mit parti er velvilligt indstillet over for en udvidelse af disse muligheder, men vi kan ikke gå ind for det foreliggende lovforslag, bl. a. fordi det er et ret betydeligt indgreb i de private husejeres rettigheder.

Nu vil jeg ikke som hr. Ib Thyregod og hr. Poul Schlüter drage grundloven ind i billedet, fordi hvis man sammenligner med de indgreb, der tidligere er foretaget, f. eks. huslejestoppet i 1939 og de forskellige lejerbeskyttelseslove, er dette trods alt kun et begrænset indgreb. Men det må være sådan, at skal der ske yderligere indgreb, må de ske som led i en større sammenhæng og mod en rimelig godtgørelse til ejerne. En sådan helhedsbetragtning er ikke anlagt i det foreliggende lovforslag, der højst vil løse en begrænset del af boligproblemerne.

Disse indvendinger betyder ikke, at vi mener, at der ikke kan ske forbedringer på

området. Det gælder specielt inden for de sociale boligselskaber, hvor der jo ikke som ved det private byggeri er nogen ejendomsret at tage hensyn til. Mange af disse selskaber, først og fremmest andelsboligforeningerne, har i dag vedtægter, der i praksis betyder et fuldstændigt forbud mod bytning af lejligheder. Dette er ikke rimeligt, for netop i nybyggeriet sker det ofte, at enlige flytter ud i forholdsvis store lejligheder, fordi det er de eneste, de kan få; de kan ikke komme ind i den gamle boligmasse. Så vil de måske bagefter komme i den paradoksale situation, at de ønsker at bytte til en mindre lejlighed, hvor der måske bor en familie med børn, men at de ikke kan få lov til det, fordi man nægter det fra de sociale selskabers side og må gøre det ifølge vedtægterne.

Argumentet for at beholde de nuværende tilstande er, at de mennesker, der er skrevet op i det pågældende boligselskabs ventelister, skal have fortrinsret fremfor de mennesker, der ikke er skrevet op. Det lyder umiddelbart rimeligt, men man kan altså i en række situationer rejse indvendinger mod det. Der kan f. eks. ske det, at der ingenting sker: at den enlige bliver boende i sin store lejlighed og familien med børnene må blive i den lille — og det er der jo ikke nogen, der har glæde af. Man må også gøre opmærksom på, at de sociale selskabers nummersystem har den store begrænsning, at man kun har rettigheder inden for det selskab, man er skrevet op i. Hvis man skulle udnytte mulighederne i de sociale boligselskaber, skulle man være skrevet op i adskillige selskaber, og det er der jo ingen, der har tid og råd til. Det er et forhold, som bør tages op, hvis ikke de sociale selskaber selv finder en løsning.

Også ved det private nybyggeri kunne man måske tænke sig, at der blev forbedrede muligheder for lejebytning, for her er der jo tale om, at staten giver en indirekte støtte ved gennem boligsikringen at gøre det nemmere for de private bygherrer at leje ud.

Endelig er der den privatejede del af den gamle boligmasse, og her må man nok have en gulerod til ejerne, så de bliver mere interesseret i bytning. Hr. Ib Thyregod var inde på den gamle regel fra 1962 om, at man ved genudlejning kunne forhøje hus-